

Sigues normal o vés-te'n

Les eleccions holandeses d'aquest any són la primera prova per als populistes europeus.

© The Economist

“Alguna cosa no va bé al nostre país”, així començava una carta oberta al poble holandès publicada el mes passat. I continuava queixant-se d'aquells que “abusen de la llibertat del nostre país i en fan estralls, quan resulta que vénen al nostre país precisament a causa d'aquesta llibertat”, i els avisava que “fossin normals o que se n'anessin”. L'autor no era pas Geert Wilders, líder de l'islamòfob Partit de la Llibertat (PVV), sinó Mark Rutte, líder del Partit Liberal (VVD) i primer ministre d'un país que es presenta com un dels més tolerants del món. “Sigues normal” (*doe normaal*), o actua amb normalitat, és una manera de reprendre molt corrent en neerlandès; pot significar “No siguis desagradable” o “No siguis idiota”. Però ací sona més obscur i excloent.

La carta de Rutte indicava quant ha canviat la política holandesa en el moment que el país es disposa a celebrar unes elec-

cions nacionals el 15 de març. La votació demostrarà la solidesa del populisme europeu en l'era del *Brexit* i Donald Trump, i serà vista com un auguri de les eleccions franceses i alemanya que tindran lloc al llarg de l'any. Si Wilders queda primer, diu Cas Mudde, polític expert en populisme de la Universitat de Geòrgia, “els mitjans de comunicació el presentaran a ell i als seus col·laboradors europeus com *la voluntat del poble*”. Cosa que estimularia la francesa Marine Le Pen, l'alemany Frauke Petry i altres de la seva casta.

Els Països Baixos sovint han fet una mica de baròmetre dels països del nord d'Europa. Aquí la rebel·lió estudiantil d'esquerra va arribar d'hora, el 1966. Wim Kok, un primer ministre laborista elegit el 1994, va impulsar la Tercera Via de polítiques de centre-esquerra abans que s'hi possessin Tony Blair i Gerhard Schröder. El populisme islamòfob va arrancar més prompte que enlloc d'Europa, i el país va elegir un Govern de centre-dreta el 2002, de nou anticipant-se a Regne Unit i Alemanya.

Mark Rutte, líder del Partit Liberal (VVD) i Geert Wilders, líder de l'islamòfob Partit de la Llibertat (PVV).

Aquells anys la competició pel primer lloc en les eleccions holandeses oscil·lava, com era normal, entre el partit més gran d'esquerra i el més gran de dreta. Però avui són els Liberals de centre-dreta de Rutte i els nacionalistes del PVV de Wilders els qui lluiten pel protagonisme –i per alguns dels mateixos votants. La carta de Rutte era un intent d'atraure's els electors blancs de la classe treballadora a qui el PVV anomena "Henk i Ingrid" [estereotips de la classe mitjana blanca holandesa]. Però el tema fonamental de la carta, de pànic moral per la immigració, estafeia els discursos de Wilders.

Les anteriors eleccions de 2012 tingueren com a centre les mesures polítiques d'austeritat i una profunda recessió. El govern de Rutte, una gran coalició amb el centre-esquerra Parit Laborista, ha dut a cap algunes reformes importants, i l'economia va recuperant-se. Fa poc, el banc central ha elevat la seva previsió de creixement per al 2017 fins a un 2,3%. Això no obstant, els ànims continuen sent agres. Els holandesos disfruten d'un bon sistema sanitari i de generoses pensions i, malgrat tot, juntament amb la immigració, són els dos temes que més desitgen que toquin els polítics, segons Ipsos, una enquestadora. El pla del VVD, diu un dels seus partidaris, és garantir a les persones que el partit protegirà tant les prestacions socials com els moderns valors holandesos.

Els grans perdedors per culpa del mal humor del país, en conseqüència, probablement seran els laboristes del PvdA, que (com els socialdemòcrates alemanys i els socialistes francesos) han perdut el suport en l'esquerra per haver governat des del centre. Segons els sondejos van reduint-se de 38 escons a 12, en un parlament que en té 150. Alguns dels seus votants han fugit al PVV, que està a favor de més prestacions socials i alhora de reduir la immigració. Són més, però, els que s'han decantat pels Verds, els socialistes d'extrema esquerra, o 50 Plus, un partit de pensionistes. Tots ells són *outsiders* polítics. Partits consolidats, com ara els Cristiano-demòcrates i els liberals d'esquerra del D66, podrien furar vots a l'ala esquerra dels Liberals. Amb més d'una dotzena de partits amb probabilitats d'arribar al parlament, aquests diguem-ne actors secundaris seran decisius.

Els sondejos posen Wilders al davant per uns quants punts percentuals (enca-

ra que el PVV no sol quedar a l'altura el dia de les eleccions). No obstant, fins en el cas que el seu partit sigui el majoritari, té molt poques possibilitats de governar el país. La majoria de partits han descartat formar coalició amb ell. Meindert Fennema, analista polític, assenyalava un altre obstacle: "Wilders, per descomptat, no vol ser primer ministre". Això faria molt de mal a la seva marca d'*outsider*. El seu únic contacte amb el poder va ser quan va donar suport al Govern en minoria de Rutte entre 2010 i 2012, i que va acabar quan va preferir retirar-se abans que compartir responsabilitats per les impopulars mesures d'austeritat adoptades.

Ara bé, excloure d'un Govern el vencedor de les eleccions no seria un bon senyal per a la democràcia, i corroboraria les acusacions ja llançades per Wilders contra el fet que les elits fan cas omís de la voluntat del poble. I l'*efecte Wilders* sobre altres partits és immens. Pocs gosseren dir ni una paraula positiva sobre Europa o els refugiats. Partits de tot l'espectre polític parlen d'identitat nacional i "patriotisme progressista" (un eslògan que és tan buit com sona).

Això no fa sinó empitjorar els problemes dels Països Baixos amb la integració. Un informe recent realitzat per l'Institut d'Investigació Social dels Països Baixos revela que quatre de cada deu ciutadans holandesos descendents de turcs, marroquins, surinamesos o antillans no se senten assentats al país. Floris Vermeulen, polític de la Universitat d'Amsterdam, creu que gestos com els de la carta de Rutte o bé desanimaran les minories a votar o bé les llançaran en braços del nou partit DENK (Pensa), que intenta captar musulmans desvinculats i minories ètniques.

Amb tant de partit, i el 70% de votants holandesos encara indecisos, pronosticar el resultat de les eleccions és de bojos. Sí que és més fàcil de predir el rumb del país. La carta de Rutte lloava valors holandesos com ara els drets dels gais i la llibertat per dur faldilles curtes, sense criticar expressament els musulmans. Però la seva condemna de la gent que rebutja encaixar amb dones, o que "acusen els holandesos normals i corrents de ser racistes, deixava ben clar qui, presumptament, incomplia allò d'"actuar amb normalitat".

Traducció de Francesc Sellés

El Temps

Nova
maqueta

Nous
opinants

Nou
format

Nou
Temps

Ja al teu
quiosc

Per fer-te
subscriber entra a
www.eltamps.cat
escriu-nos a
[subscripcions@
eltamps.cat](mailto:subscripcions@eltamps.cat)
o telefona al
902131025.

Us atendrem de
9.00 a 14.00 hores